

الموت / قزوین

محمد رضا بار آبادی
عکس‌ها: مهدی معتمد

تابستان که به نیمه برسد، اهالی هیر می آیند
سراغ باغ‌های سبز و خرمشان

وقت زغال اخته

زمستان و تابستان ندارد. آب «چشمه وگل»، همیشه خدا سرد است. برای همین است که آدم، سخت بتواند از نینه رود رد بشود؛ نه به خاطر آنکه خروشان است؛ بیشتر به خاطر آنکه پای آدم یخ می‌زند؛ شاید برای همین است که درخت‌هایی که با آب رودخانه سیراب می‌شوند، حتی در آخر تابستان هم سبز و خرم هستند و میوه‌های ریزریز پرگوشتشان، چنان سرخ و برق افتاده است که آدم هوس می‌کند، مشت مشت میوه‌ها را از درخت بکند و به دهان ببرد. تابستان که از نیمه بگذرد، درخت‌های سبز و خرم باغ‌های «هیر» نقطه به نقطه قرمز می‌شوند. آن وقت، وقت چیدن «زغال اخته» است.

و طبیعی داده‌اند. آب زلالی که از دل دره‌ای بکر می‌جوشد گرفتار در لوله‌هایی از ناهمگون‌ترین پدیده با طبیعت (پلاستیک) که به ناهنجارترین شکل در کنار هم رها شده‌اند و به خانه‌ها، باغ‌ها، کارخانه‌ها و... می‌رسد. رونق دامداری‌های سنتی، تنوع محصولات باغی و کشاورزی، ناهمواری‌های طبیعی، باغستان‌های قدیمی، چشمه خنک آب «وگل» باعث گردیده تمامی کسانی که به هر نوع اندک تعلقی نسبت به این روستا دارند، ایامی از تابستان را در آنجا به فعالیت اقتصادی و باغداری بگذرانند. در شمال «هیر» آخرین روستای منطقه یعنی روستای «ویار» قرار دارد. در شرق آن روستاهای «لطر» و «پراچان» قرار دارند و در جنوب آن روستای «در بند» قرار گرفته است. در غرب و جنوب غربی آن روستاهای «میلک» و

باغ‌های زغال اخته، بخشی از زمین‌هایی است که «نینه‌رود» سیرابشان می‌کند؛ رودی خروشان با آبی گوارا و خنک در طول قرون همواره مورد تمجید مورخان قرار داشته و از آن به عنوان رود شفابخش یاد شده است. این رودخانه از چشمه وگل در ۷ کیلومتری شمال هیر و در مجاورت روستای ویار سرچشمه می‌گیرد. دو چشمه در دو طرف رودخانه که با انشعاب‌هایی، آب آن به سمت روستاهای منطقه رازمیان هدایت می‌شود. این رود از کنار قلعه معروف «لمبسه‌سر» پس از آبیاری باغ‌ها و شالیزارهای رازمیان، به شاه‌رود می‌پیوندد. هرچند حالا لوله‌های بسیار زیادی جهت انتقال آب چشمه در سراسر مسیر به شکل نامنظمی درهم‌تنیده‌اند و جلوه بصری بسیار نامناسبی به این مکان بکر